

Conditor universitatis atque dispositor Christus Dominus, per sacrosanctum suæ Incarnationis mysterium, universalem Ecclesiam sibi copulare dignatus est, diversos vero sanctos in eadem Ecclesia quasi diversa in uno corpore membra disposuit: et unumquemque, prout interno ejus consilio placuit, in ipsius Ecclesiæ corpore, cujus ipse caput fieri dignatus est, mirabiliter ordinavit: quosdam excellentius decorans, ut sicut membra in corpore quædam honestiora sunt, et suis officiis apta, ita et in Ecclesia vel excellentior, vel inferior quisque vices suas ipso auctore disponente convenienter expleat, ut scilicet, juxta apostolum, *stella differat a stella in claritate* (I Cor. xv). At vero inter eos quos divina dispensatio sublimius exexit, prædictus beatissimus Martinus Turonicæ sedis archiepiscopus non mediocriter effulget, cujus videlicet gloriam universalis Christianitas attestatur, quæ illum, divino instinctu quodam, speciali affectu communiter amat, ita ut nusquam alio post sanctorum apostolorum limina de tam longinquis et diversis nationibus confluant oratores, sicut faciunt ad ipsius venerabile sepulcrum. Nam et ipse sacer locus ubi quiescit, in magna reverentia etiam ab antiquis diebus non solum apud vulgares, sed et apud excellentissimos reges ac principes fuit, sicut nonnulli vestrum videndo sciunt. Ut enim audivimus, nulli unquam feminæ intra ambitum monasterii, etiam sub tempore paganorum, permittebatur accessus. Cum vero necesse fuit ut propter illorum incursionem in civitate collocaretur, plangebant sui cultores, quia non valebant eum sic in tanta reverentia, ut olim, venerari, nec mulierum prohibere concursum. Ob quod etiam juxta ejus basilicam fundari murum studuistis, ut ita vel ab incendio defendi, vel in pristina honestate posset ipse locus haberi. Sed res in contrarium versa est, quia per occasionem castelli mulieribus et impudens et libera conversatio est, cum tamen hoc nil aliud facit, nisi sola negligentia et tepor servitorum ejus. Siquidem veniet dies judicii, et unusquisque in suo ordine insurget, et manifestum erit per quos religio sit erecta, vel per quos neglecta. Dolendum nobis est tempora jam periculosa venisse, et sic appareat charitatem apud multos refrixisse, iniquitatem vero nimium superabundasse. Verum quia sancta Ecclesia beato Petro apostolorum principi specialiter commissæ est, et per eum successoribus ejus, necesse est ut quisque nostrum, prout Deo largiente potuerit, ejusdem Ecclesiæ, quousque indiget, utilitatem per aliquam auctoritatem sustentet. Et idcirco videtur nobis ut vestram negligentiam quæ est erga cultum illius loci sanctissimi, per nostrum interdictum commoneamus.

Itaque in primis observamus in Domino, ut tu abbas excellentissimus Hugo, et ipsius cœnobii præpositi, curam summopere adhibeatis, quatenus per

totum veteris muri ambitum, usque ad viam quæ juxta latus basilicæ aquilonare vergit, nulla, postquam hanc epistolam videritis, femina licentiam habeat commorandi, sed nec intrandi quidem, nisi solius causa orationis. Si quis vero de ministris hoc apostolicum interdictum neglexerit, aut aliqua femina intrare præsumpserit, tandiu excommunicatus sit, quousque promissa emendatione absolvi mereatur. Sin autem, quia per audaciam et contempcionem ad hoc transgrediendum pertinax exstiterit, illum prorsus, vel illam, excommunicamus. Observantibus hæc gratia et pax Christi per suos apostolos et beati Martini preces multiplicetur.

Scriptum per manum Theodori notarii et scribarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ in mense Januario, et indictione undecima, Ludovico Francorum rege (711).

VII.

LEONIS VII PRIVILEGIUM PRO MONASTERIO CLUNIACENSI.

Petente Odone abbate confirmat Cluniacense cœnobium cum omnibus rebus ad ipsum pertinentibus liberum ab omni dominatu cujuslibet personæ, prohibetque ne unquam ulli, aut canonico, aut laico, aut etiam abbati monacho, nisi regulariter viventi commendetur. Libertatem quoque electionis ipsius abbatis asserit.

LEO episcopus, servus servorum Dei, ODONI religioso abbati Cluniacensis cœnobii in honore summorum apostolorum Petri et Pauli consecrati, quod a Guillelmo Aquitanorum duce constructum est, et per te tuis successoribus in perpetuum.

Sicut pietati fidelium patet, universalis Ecclesiæ cura beato Petro specialiter commissæ est, et per ipsum successoribus ejus. Quapropter nostro moderamini convenit, ut nos, qui Deo auctore sanctæ sedi Romanæ præsidemus, quibuslibet fidelibus secundum religionem viventibus vel conversantibus pia benevolentia subveniret, ubi forte nostram suffragium indigent vel expetunt, certatim satagemus. Et idcirco prædictum Cluniacense cœnobium, primo quidem pro amore beatorum apostolorum quibus consecratum est, ac pro religione quæ ibidem tenetur, deinde etiam pro dilectione filiorum nostrorum, videlicet regum Hugonis atque filii ipsius Lotharii, qui locum ipsum, ut audivimus, multum fovent, sublimare atque solidare per nostram apostolicam auctoritatem decrevimus. Itaque, sicut in privilegiis prædecessoris nostri Joannis papæ continetur prædictum cœnobium ab omni dominatu cujuslibet personæ, omnesque res ad ipsum pertinentes, quas nunc vel monachi tenent, vel juste acquisituri sunt, liberum et absolutum esse præcipimus; Romanæ tantum sedi, sicut in testamento bonæ memoriæ Guillelmi continetur, ita sit subjectum, ut nunquam aut canonico, aut laico, aut etiam abbati monacho nisi regulariter viventi commendetur. Villas vero quas ibidem piæ memoriæ Rodolphus rex contulit ob hoc ad prædictum cœnobium ex

toto confirmanus : quia licet, ut fertur, ad Lugdunensem vel Matisconensem ecclesiam pertinuerint, non est tamen aliquis tam longævæ ætatis, qui unquam in prædictis ecclesiis vestituram de illis villis ullam habere vidisset. Et quia præstitutum legale tempus ad recuperandas hujusmodi querelas pertransiit, omnis repetitio conquiescat. Cæterum de ordinando abbate et de immunitate rerum ipsius cœnobii, sicut in jam dictis privilegiis continetur, sit perpetualiter observatum. Si vero illa prædia, quæ prædicti reges filii nostri eidem loco contulerunt, vel aliquid aliud de rebus, aut de cœnobio quod vocatur Carilocus, quod noster antecessor per auctoritatem privilegii ad ipsum Cluniacum dedit, aliquid usurpare aut retinere præsumpserit, hunc excommunicamus. Cæterum cunctos qui adjuutores ipsius cœnobii vel fraternitatis in bono fuerint, hos quantum potestas nobis a Deo per beatum Petrum collata est, sicut sanctæ Ecclesiæ fideles a suis peccatis præteritis, si se emendare voluerint, absolvimus, et illos qui contrarii quolibet modo exstiterint, sub anathematis vinculo, ut jam dictum est, nisi resipuerint, usque in diem Domini obligamus. Pax et gratia Christi observantibus multiplicetur.

Scriptum per manus Leonis notarii et scriniarii sanctæ Romanæ Ecclesiæ in mense Januario, indictione xi. Capellam autem Petronnano, quæ contraria est ecclesiæ beati Petri de Lango, sicut actum est in concilio episcoporum apud Cabilonem, funditus excommunicamus, et omnibus sacerdotibus præcipimus ex Dei et S. Petri auctoritate, vel nostra, ut nullus in ea divinum officium agere præsumat.

VIII.

LEONIS VII PRIVILEGIUM PRO MONASTERIO S. BENEDICTI FLORIACENSI.

(Anno 938.)

Monasterii S. Benedicti Floriacensis disciplinam, ab Odone abbate et Hugone, duce Francorum, restitutam, et possessiones et privilegia confirmat.

[Apud Mabill. Acta SS. ord. S. Bened., V., 907.]

Leo episcopus, servus servorum Dei, Odoni religioso abbati venerabilis monasterii sancti Benedicti, qui et Floriacensis, in quo ipse requiescit in corpore, ac per te in eodem monasterio venerabili, tuisque successoribus in perpetuum.

Convenit apostolico moderamini pia religione pollutibus benigna compassione succurrere, et poscentium animis alacri devotione assensum imperiri. Ex hoc enim lucri potissimum præmium apud conditorem omnium Deum obtinere confidimus, dum venerabilia loca nostro fuerint adminiculo reparata. Et in hoc debemus omne studium habere : ut quia nostris peccatis exigentibus rerum ordo nimis turbatus est, illum, inquantum Deo largiente possumus, sustentare curemus. Inde ergo valde gavisi sumus, quia prædictum cœnobium beatissimi Benedicti, qui est Pater et dux monachorum, reflorescere ad normam monasticæ religionis audimus. Nam cum ille monasticus ordo nimium ubique sit imminutus,

A spes nobis inest, quia si in illo cœnobio, quod est quasi caput ac principium, observantia religiosa reffloruerit, cætera circumquaque posita, quasi membra convalescant. Ut enim ait Apostolus, *gaudente uno membro reliqua membra congaudent*; sic e contra omne caput languidum, et omne cor morrens... *A planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas*... Ut ergo... conversationis... sicut certa verissimæ relatione comperimus, quod filius noster Odo venerabilis abbas in hoc monasterio, et venerabilis vir Hugo, videlicet dux Francorum, ibidem nuper stabilierunt, alacrius et securius in regulari disciplina proficiat; omnimodis loco illi favere ac suffragari nostra apostolica ammonitione ac auctoritate providere decrevimus. Itaque per illam auctoritatem et potestatem, quam Christus Dominus noster in beato Petro apostolorum principe rectoribus sanctæ Ecclesiæ concessit, per ejus quoque apostolicæ nostræ auctoritatis [decretum] constituimus atque ordinamus, ut nunquam locus ille, aut res quælibet ad ipsum pertinentes, sub alicujus potestate, nisi tantum regi submittatur; neque ipse rex, vel aliquis princeps, unquam ipsum locum tradat aut episcopo, aut canonico, vel alicui abbati, sive laico homini, aut cuilibet personæ ad dominandum : sed sicut prædictus Pater Benedictus constituit, talem post discessum supradicti abbatis Odonis monachi habeant, qualem omnis congregatio, vel minima pars saniori consilio secundum Deum elegerint, sive de ipsa congregatione, sive de alia qualibet monastica fraternitate fuerit. Si autem (quod absit) talem personam eligere maluerint, qui vel per munus, vel per cupiditatem inanæ gloriæ præesse voluerit; hoc per nomen Domini et sanctæ genitricis ejus, in ejus honore locus ipse dedicatus est, necnon et beati Petri omnium Ecclesiarum principis, omnimodis prohibemus. Et quicumque vel de ipsis monachis, vel de quolibet ordine qualiscunque persona, aut in ordinando abbate, aut in latione rerum, sive in detrahenda vel impedienda conversatione, quam novelli fratres tenere visi sunt, contrarius exstiterit, hunc sub anathematis vinculo innodamus, donec humiliatus resipiscat. Villas vero quas in opus fratrum per testamenti auctoritatem ab antiquis constat esse decretas, id est ipsam vallem totam, et Caput-Cervium, et Everam, et Arminicurtem, et Diacum, atque Toriacum, et Sarmaciola, vel quod apud Stampas habere videtur, et Vinolium, sive cætera quæcunque in prædicto testamento continentur, ita sibi communiter fratres habeant, ut nec ipse abbas, nec aliqua persona in potestate alterius quidquam dirigere possit. In ordinando autem abbate tam rex, quam episcopi, vel boni principes, vel laici, hanc potestatem juxta beati Benedicti præceptum habeant; ut pravorum non permittant prævalere consensum : sed talem constituent, qui secundum regulam, et religiosas prædictorum Patrum consuetudines præesse studeat. Quia vero jam dictus ordo nimis pene ubique erat